

ผลของการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก

จารุวรรณ ก้านศรี* ปารวีร์ มั่นพัก* ชุตติมา มาลัย* ศศิวิมล บุรณะเรข**

บทคัดย่อ

บทนำ : เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าทางด้านสังคม การสื่อความหมาย และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กปกติในวัยเดียวกัน เป็นสาเหตุให้เด็กออทิสติก อยู่ในโลกส่วนตัว ปิดกั้นตัวเองจากโลกภายนอกอย่างสิ้นเชิง

วัตถุประสงค์การวิจัย : เพื่อศึกษาผลของการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก

วิธีการวิจัย : การวิจัยกึ่งทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง ตัวอย่าง คือ เด็กออทิสติก อายุ 4-10 ปี จำนวน 9 คน เลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 12 กิจกรรม ๗ ละ 15 นาที จำนวน 3 สัปดาห์ ๗ ละ 3 ครั้ง วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ และแบบประเมินความสามารถด้านการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา : เด็กออทิสติกมีทักษะการสื่อสารดีขึ้นทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจความหมายในการสื่อสาร ความสามารถในการใช้คำพูดสื่อสารดีขึ้น และความสามารถด้านการเป็นผู้เริ่มสื่อสาร

สรุปผล : การใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกดีขึ้นทุกด้าน การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลของโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : เด็กออทิสติก ทักษะการสื่อสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น

*วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท, คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

**วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ, คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

ผู้นิพนธ์ประสานงาน : จารุวรรณ ก้านศรี, E-mail: jaruwan_kansri@hotmail.com

The effects of the local wisdom play toward on communication skills among autistic children

Jaruwan Kansri* Parawee Munfak* Chutima Malai* Sasiwimon Booranarek**

Abstract

Background: Autistic children have socially delayed children in which interpretation and behavior have deviated from normal children their age. Thus, most of them completely live in their private world and block themselves from the world outside.

Objectives: To study the effects of the local wisdom play toward on communication skills among Autistic children.

Methods: This research was quasi-experimental with one group pretest-posttest design. The samples were 9 autistic children aged 4-10 years, selected by purposive sampling. The research instrument was the local wisdom play composed of 12 activities, 15 minutes each, for 3 weeks, 3 times a week on Monday, Wednesday, and Friday, and a communication ability assessment. Data were analyzed by the wilcoxon matched-pairs signed-ranks tests.

Results: Findings show that autistic children have improved communication skills in all aspects, including the ability to understand meaning in communication, use words to communicate, and innovator in communications.

Conclusion: This study support that local wisdom play significantly improve the communication skills among autistic children in all aspects; therefore, further study should be test the long term outcomes.

Keywords: autistic children, communication skill, local wisdom

*Boromarajonani College of Nursing, Chainat, Faculty of nursing, Praboromarajchanok Institute, Thailand

**Boromarajonani College of Nursing, Bangkok, Faculty of nursing, Praboromarajchanok Institute, Thailand

Corresponding author: Jaruwan Kansri, E-mail: jaruwan_kansri@hotmail.com

บทนำ

เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการล่าช้าทางด้านสังคม การสื่อสาร ความหมาย จินตนาการและมีความบกพร่องด้านอารมณ์ แสดงให้เห็นโดยมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กปกติในวัยเดียวกัน เช่น การแยกตัวอยู่ตามลำพังในโลกของตนเอง ทำให้เด็กขาดการรับรู้จนไม่สามารถเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเหมือนเด็กทั่วไป รวมทั้งไม่สามารถสื่อสารกับคนรอบข้าง ซึ่งเป็นปัญหาด้านการสื่อความหมายของเด็กออทิสติก บางรายไม่พูด หรือบางรายสามารถพูดได้แต่เป็นภาษามนุษย์ต่างดาว ไม่สามารถบอกความต้องการหรือสื่อความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นรู้ได้ ขอบกพร่องในการสื่อสารนี้ ส่งผลต่อการเรียนรู้และระดับสติปัญญาของเด็กออทิสติกโดยตรง จากการสำรวจล่าสุดของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐอเมริกา พบว่า ปี 2561 ความชุก 23 คน ในเด็ก 1,000 คน¹ การช่วยเหลือและพัฒนาความเข้าใจในการสื่อสารจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนและต้องช่วยเหลือตั้งแต่วัยเด็ก ถ้าเด็กออทิสติกมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีสามารถพูดหรือสื่อสารได้ก่อนอายุ 5 ปี การพยากรณ์โลกจะดีขึ้นด้วย แต่ถ้าไม่สามารถพูดหรือสื่อสารได้มักจะมีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์อย่างรุนแรงจึงควรฝึกให้เด็กสามารถสื่อสารโดยใช้ท่าทางก่อน เพื่อให้เด็กบอกถึงความต้องการของตนเองได้ ก่อนที่เด็กจะสามารถสื่อสารด้วยการพูด ซึ่งจะเป็นการนำทางให้เด็กสามารถพูดได้เร็วขึ้น²

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาเกี่ยวกับการฝึกทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกทั้งในและต่างประเทศ พบว่า มีการฝึกทักษะการสื่อสารด้วยรูปภาพ หรือภาพสัญลักษณ์

กับสิ่งที่เด็กชอบ ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เด็กรู้จักที่จะเป็นผู้เริ่มต้นในการสื่อสารกับผู้อื่นก่อนอย่างเป็นธรรมชาติค่อยเป็นค่อยไป และสามารถเรียนรู้การสื่อสารด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นต้น โดยต้องมีครูหรือพี่เลี้ยงคอยชี้แนะให้เด็กรู้จักวิธีการแลกเปลี่ยนรูปภาพหรือสื่ออุปกรณ์กับสิ่งเสริมแรงเมื่อเด็กสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เพื่อพัฒนาไปสู่ขั้นตอนสูงสุดตามวัย ซึ่งเมื่อเด็กออทิสติกได้รับการฝึกฝนแล้วจะมีความสามารถในการสื่อสารเพิ่มขึ้น³

อย่างไรก็ตามผู้วิจัย พบว่า การนำการเล่นที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาพัฒนาทักษะการสื่อสารแก่เด็กออทิสติกถือว่าเป็นความรู้ทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานของสังคมที่มีการสั่งสมสืบทอดมาเป็นความรู้ที่อยู่กับคนและอยู่คู่กับแผ่นดิน ซึ่งสะท้อนถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่เกิดจากการปรับชีวิตให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กออทิสติกในชุมชนนั้น ซึ่งพบว่ายังไม่มีผู้ใดทำการศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรมของศุภรสมิ์ ศิริพุทธิพันธ์⁴ พบว่า มีเพียงการนำเอาการเล่นที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะภาพรวม คือ ด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ด้านกล้ามเนื้อมัดย่อย ด้านอารมณ์ สังคม ด้านสติปัญญา ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านการช่วยเหลือตนเอง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี แต่การพัฒนาทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่นจะช่วยให้เด็กออทิสติก สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารตรงกับสภาพชุมชนและสภาพการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากการนำการเล่นที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแนวทางในพัฒนาทักษะการสื่อสารแก่เด็กออทิสติกในบริบทของภาคกลาง ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โดยการจัดกิจกรรมที่การนำการเล่นที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร จำนวน 12 กิจกรรม กิจกรรมละ 15 นาที รวม 3 สัปดาห์ๆ ละ 3 ครั้ง จะส่งผลให้เด็กออทิสติกสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่น เกิดความอยากรู้ อยากเห็นและการเรียนรู้ในการปรับตัวอยู่ในสังคมได้เหมาะสมกับบริบทต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้การเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก

คำถามการวิจัย

การใช้การเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกได้หรือไม่อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก หลังเข้าร่วมการใช้การเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านภาษาท่าทางและภาษาพูดสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest posttest design)

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นว่า เป็นโรคออทิสติก ที่กำลังศึกษาแบบไป-กลับในศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2563 จำนวน 50 คน

ตัวอย่าง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นว่า เป็นโรคออทิสติก อายุ 4-10 ปี ทั้งเพศชายและหญิง ที่มีปัญหาทางการสื่อสาร โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 9 คน ตามเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกตามคุณสมบัติดังนี้ 1) สามารถฟังคำสั่งง่ายๆ ได้ เช่น หยิบของ วางของได้ 2) มีปัญหาด้านสังคม คือ ไม่มองหน้า ไม่สบตา และไม่ริเริ่มสนทนา 3) ไม่มีปัญหาพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและทำร้ายผู้อื่น 4) ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ได้แก่ การใช้การเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย จำนวน 12 กิจกรรม โดยใช้เกมและการเล่นที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการสื่อสารด้วยคำพูดและภาษาท่าทาง โดยนำอุปกรณ์การเล่นที่พัฒนามาจากการเล่นที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดการเล่นกิจกรรมครั้งละ 15 นาที จำนวน 3 สัปดาห์ๆ ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

ครั้งที่ 1 กิจกรรม “ทำความรู้จักกัน” และประเมินผลก่อนการทดลอง เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทำให้เกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างทีมผู้วิจัย และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครั้งที่ 2 ถึง 4 กิจกรรม “อุ้มบอลไปกัน” และ “นิทานสอนใจ” เพื่อส่งเสริมทักษะสื่อสาร เช่น การส่งเสียง การชี้ทิศทาง การวิ่งจากการทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากการเล่นบอลจำเป็นต้องเล่นกันหลายคน

ครั้งที่ 5 ถึง 7 กิจกรรม “รื้อข้าวสาร” และ “ต่อจิ๊กซอว์ไม้” เพื่อส่งเสริมทักษะสื่อสาร เนื่องจากขณะทำกิจกรรม สมาชิกกลุ่มต้องแบ่งสมาชิกเล่นรื้อข้าวสารและต่อจิ๊กซอว์ไม้จำนวนเท่าๆ กันแล้วช่วยกันต่อจนสำเร็จ

ครั้งที่ 8 ถึง 10 กิจกรรม “แยกสีบอล” และ “ตกสัตว์ในนิยาย” เพื่อส่งเสริมทักษะสื่อสาร เช่น การส่งเสียงเรียกคำสั้นๆ การชี้นิ้วทิศทาง

ครั้งที่ 11 กิจกรรมทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 2-10 อย่างละกิจกรรม เพื่อส่งเสริมทักษะสื่อสาร เช่น การส่งเสียงเรียกคำสั้นๆ การชี้นิ้วทิศทาง การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมครั้งที่ 2-10

ครั้งที่ 12 กิจกรรม “อ้อลา” พร้อมประเมินผลหลังการทดลอง ด้วยแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้วิจัยนำการบูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และอาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความตรงทางโครงสร้าง ความถูกต้องชัดเจนครอบคลุมความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รูปแบบและความเหมาะสมของกิจกรรมตลอดจนลำดับของเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลาในแต่ละกิจกรรม จากนั้นผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ทดลองใช้การเล่นเกมปัญญาท้องถิ่นดำเนินการทดลองใช้กับเด็กออทิสติกที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (try out) ที่

โรงเรียนการศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 5 คน เนื่องจากมีบริบทที่เมืองใกล้เคียงกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนปีที่เข้ามารับการศึกษา รายได้ของครอบครัวและอาชีพของผู้ปกครอง

2.2 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก ที่พัฒนาจากสุพัตรา ปสงค์โท ประวิทย์ สิมมาทัน จริยาภรณ์ รุจิโมระ และ จิระนันท์ เสนาจักร⁵ โดยมีเกณฑ์การประเมิน นับเป็นจำนวนครั้ง ใช้การสังเกตพฤติกรรมแบบบันทึกความถี่ จำนวน 5 ครั้ง ต้องทำได้ 3 ใน 5 ครั้ง ถือว่าผ่านการทดสอบการบันทึกผล มีผ่าน/ไม่ผ่าน มีเกณฑ์การประเมินระดับคะแนน ดังนี้คือ ระดับคะแนน 28-36 หมายถึง ความสามารถทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับดีมาก ระดับคะแนน 19-27 หมายถึง ความสามารถทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับดี ระดับคะแนน 10-18 หมายถึง ความสามารถทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับพอใช้ ระดับคะแนน 1-9 หมายถึง ความสามารถทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปรับปรุง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence; IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.80 ของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการ

พิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และอาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช เพื่อส่งแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารสำหรับเด็กออทิสติกให้พิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของโครงสร้างและเนื้อหา และนำไปทดลองใช้กับตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 35 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ .78

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

โครงการวิจัยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมและการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบนาท เลขที่ REC 001/2563 ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2563

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบนาทไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสืบนาท เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย โดยคณะผู้วิจัยมีการเตรียมความรู้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การอ่านหนังสือ และเอกสารงานวิจัยจากในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้นคณะผู้วิจัยต้องขอการรับรองจริยธรรมการวิจัย และมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนะนำตนเอง ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการทำวิจัย พร้อม

ทั้งการพิทักษ์สิทธิ์ของตัวอย่างในการเข้าร่วมวิจัย

3. การรวบรวมข้อมูล เมื่อผู้ปกครองยินยอมให้ตัวอย่างเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลตัวอย่าง ตามแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในสัปดาห์แรกก่อนการทดลอง

4. การดำเนินการทดลอง เป็นรายกลุ่มโดยการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 12 กิจกรรม โดยใช้เกมและการละเล่นที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยนำอุปกรณ์การเล่นที่พัฒนามาจากการละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดการเล่นเกมกิจกรรมครั้งละ 15 นาทีจำนวน 4 สัปดาห์ๆ ละ 3 ครั้ง ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์

5. การประเมินหลังทดลอง เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลโดยแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก หลังการทดลองทันที คือ สัปดาห์ที่ 4

6 การสรุป วิเคราะห์ผล ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการทดลองจากผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง ต่อจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งก่อนและหลังการทดลองมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยวิธีการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยรวมและรายบุคคล ก่อนและหลังการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสถิติ The wilcoxon matched-pairs signed-ranks tests

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลดำเนินการเป็นลำดับของตัวอย่าง ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย และการอภิปรายผลโดยนำเสนอรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก
ด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูด และการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยรวมและรายบุคคล ก่อนและหลังการทดลองการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ค่าเฉลี่ยความต่างของคะแนนทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและ ด้านการใช้ภาษาพูด ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ระหว่าง 5 – 9 คะแนน ($M=6.56$, $SD=3.65$) มีทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดอยู่ในระดับ ปรับปรุง หลังจากการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้ว มีช่วงคะแนนระหว่าง 27-32 คะแนน ($M=29.67$, $SD=0.10$) มีทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษา ท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า 8 ใน 9 คน คะแนนหลังเรียน อยู่ในระดับดีมาก และ 1 ใน 9 คน อยู่ในระดับดี และทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกที่ใช้ ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ ภาษาพูดของเด็กออทิสติก ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายบุคคลโดยหลังการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น เด็กออทิสติกทุกคน มีทักษะการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทาง และด้านการใช้ภาษาพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง ช่วงคะแนน ระหว่าง 21 – 26 คะแนน ($D= 21 - 26$) ($M=23.11$, $SD=0.10$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูด ก่อนและหลังการทดลองการใช้การละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น (n=9)

คะแนนทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก						
ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		ผลต่างของ	ลำดับที่ความ แตกต่าง
(คะแนนเต็ม 36 คะแนน)			(คะแนนเต็ม 36 คะแนน)		คะแนน	
					D = Y – X	
คนที่	คะแนน (X)	ระดับ	คะแนน (Y)	ระดับ		
1	9	ปรับปรุง	30	ดีมาก	21	6
2	5	ปรับปรุง	27	ดี	22	5

คะแนนทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก

	ก่อนการทดลอง (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)		หลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)		ผลต่างของ คะแนน	ลำดับที่ความ แตกต่าง
					$D = Y - X$	
คนที่	คะแนน (X)	ระดับ	คะแนน (Y)	ระดับ		
3	7	ปรับปรุง	28	ดีมาก	21	6
4	6	ปรับปรุง	32	ดีมาก	26	1
5	7	ปรับปรุง	30	ดีมาก	23	4
6	6	ปรับปรุง	31	ดีมาก	25	2
7	8	ปรับปรุง	32	ดีมาก	24	3
8	6	ปรับปรุง	29	ดีมาก	23	4
9	5	ปรับปรุง	28	ดีมาก	23	4
M	6.56	ปรับปรุง	29.67	ดีมาก	23.11	
SD	1.41		0.10		0.10	

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต่างคะแนนทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ก่อนและหลังการเข้าร่วมการละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น อภิปรายผลดังนี้

1. ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก หลังการเข้าร่วมการละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคะแนนทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ได้แก่ ด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูด โดยรวมมีคะแนนสูงขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เด็กออทิสติก ที่เข้าร่วมการละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากการละเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้เด็กมีพัฒนาการอยากเรียนรู้มากขึ้น ตื่นเต้น และทำให้เด็กออทิสติกตั้งใจที่จะเล่นการละเล่นและเกมให้ผ่านไปพร้อมกับการเรียนรู้ไปพร้อมกับการสอดแทรกให้เรียนรู้ถึงวิธีการเล่นและ

ส่งผลในการยอมรับกฎกติกาในการเล่นของสังคมมากยิ่งขึ้น อธิบายได้ดังนี้

ทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและ ด้านการใช้ภาษาพูด สังเกตจากการละเล่นในครั้งที่ 1 กิจกรรม “ทำความรู้จักกัน” เด็กออทิสติกยังมีการเล่นแบบคู่ขนานเล่นคนเดียวไม่สนใจเล่นกับเพื่อนคนอื่นและมีทักษะการเล่นที่ยังไม่พัฒนา เมื่อเข้าสู่ครั้งที่ 2, 3, 4 กิจกรรม “อุ้มบอลไปกัน” และ “นิทานสอนใจ” ในขั้นนี้เด็กออทิสติกจะได้เรียนรู้การเล่นแบบที่มีการใช้ประสาทสัมผัสและพัฒนาทักษะการสื่อสาร ด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ การส่งเสียง การชี้นิ้วที่ประสานกับทิศทางการวิ่งจากการทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากการเล่นอุ้มบอล จำเป็นต้องเล่นกันหลายคน โดยการประคองแผ่นใบมะพร้าวสานที่วางลูกบอลก้านมะพร้าวสานหลากสี จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งที่มีตะกร้าสานวางอยู่ริมละ 5 ลูก ซึ่งเด็กต้องร่วมมือประสานกันทั้ง

จังหวะการเดิน การประคองลูกบอล ก้านมะพร้าวสานไม่ให้ตก แต่ลักษณะการวิ่งยังไม่ค่อยประสานเท่าที่ควรเนื่องจากบางคนประคองแต่ไม่วิ่ง บางคนจะวิ่งอย่างเดียว การทำงานยังไม่ค่อยประสานเท่าที่ควร เด็กออทิสติกบางคนมีส่วนร่วมในการเล่นกับเพื่อนมากขึ้น สังเกตจากพฤติกรรมการเล่นแยกตัวและขาดสมาธิ ลดน้อยลง รวมไปถึงความสามารถในการฟังที่ดีขึ้น เริ่มส่งเสียง “วิ่งๆ” และการชี้นิ้ว การประคองลูกบอลได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Henning, Cordier, Wilkes-Gillan, and Falkmer⁶ พบว่าการเข้าสังคมของเด็กออทิสติกดีขึ้น สามารถสื่อสารด้วยการร่วมมือกันและกัน

กิจกรรมในครั้งที่ 5,6,7 กิจกรรม “รื้อข้าวสาร” และ “ต่อจิ๊กซอว์ไม้” เป็นการส่งเสริมทักษะการสื่อสารด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูด ผู้วิจัยจะดูแลให้เด็กแบ่งกลุ่มเล่นรื้อข้าวสารและต่อจิ๊กซอว์ไม้เป็นกลุ่มจำนวนเท่าๆ กันแล้วช่วยกันต่อจนสำเร็จ โดยผู้วิจัยต้องกระตุ้นเด็กตลอดเวลา การหยิบจับตัวต่อให้กับเพื่อนๆ เด็กจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินกับกิจกรรม สามารถยิ้มหัวเราะ ออกเสียงเรียกหรือหยิบจับตัวต่อได้ ผีเสื้อเรียงลำดับก่อนและหลังได้และสามารถทำกิจกรรมจนเสร็จได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ พันธุ์ทิพย์ นิลพันธ์ และอังคณา ชันตรีจิตรานนท์⁷ พบว่า การใช้การเล่นบทบาทสมมุติทำกิจกรรมประกอบอาหาร สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่นได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภรณ์ศิริพุทธิพันธ์⁴ พบว่า พัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หลังการเข้าร่วมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้ง

ด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มัดเล็ก ด้านอารมณ์สังคม การช่วยเหลือตนเองและด้านภาษา การสื่อสาร

กิจกรรมครั้งที่ 8,9,10 กิจกรรม “แยกสีบอล” และ “ตกสัตว์ในนิยาย” เป็นการส่งเสริมทักษะการสื่อสารด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูด เนื่องจากขณะทำกิจกรรมผู้วิจัยบอกเด็กให้รอ เด็กสามารถนั่งรอได้ภายใน 2 นาทีจนถึงลำดับของตน เด็กสามารถแยกสีลูกบอลใส่ตะกร้าตามสีได้ และยังสามารถถือคันเบ็ดตกปลาที่ละตัวใส่ในถังสีเดียวกับปลาได้สำเร็จ และสามารถชี้และออกเสียงเรียกปลาได้สั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสรา ทองเหม และประพิมพ์ใจ เปี่ยมคุ้ม⁸ ที่พบว่า การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเด็กออทิสติกด้วยการเล่นโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม จะสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ รวมทั้งภาษาและการสื่อความหมายได้มากขึ้น

สำหรับครั้งที่ 11 กิจกรรมทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 2-10 อย่างละกิจกรรมแสดงให้เห็นถึงการมีพัฒนาการด้านทักษะการสื่อสารทั้ง 2 ด้านของเด็กออทิสติกได้ดีขึ้นจริง สังเกตได้จากการแสดงออกของพฤติกรรมด้านใช้ภาษาท่าทางและภาษาพูด การกระโดด เต้น ยิ้มแยมและการชี้นิ้ว ออกเสียงเรียกชื่อได้เป็นคำ ของกลุ่มทดลองที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสื่อสารสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และครั้งที่ 12 เป็นกิจกรรม “อ้อลา” และประเมินผลทักษะการสื่อสารสอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิพันธ์ สุขบุญพันธ์⁹ พบว่า การให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อฝึกฝนการพัฒนาทักษะทุกด้าน ทั้งการช่วยเหลือ เรียนรู้และเข้าใจ ให้กำลังใจจะทำให้

เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย เชื่อมั่นในตนเอง สนุกสนาน ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจอยากเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับการศึกษาของฐาวรี ชันสำโรง เมธาศรีพงษ์ศักดิ์ศรี¹⁰ ร่วมกับการใช้องค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นนับเป็นแนวทางสำคัญและน่าสนใจ ดังที่ศิริประภา โคบายาชิ¹¹ กล่าวว่า การให้ความสนใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เนื่องจากมีความหลากหลายเกี่ยวข้องกับทุกมิติในสังคม เป็นสิ่งหล่อหลอมความรู้ ความเชื่อ ประเพณี ความคิดเห็นต่าง ๆ ในบริบทของตน สอดคล้องกับอรุณี หรดาล¹² ที่พบว่าการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ภูมิปัญญาที่อยู่รอบตัว จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่สำคัญอันจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ได้ดี

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การใช้การเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกดีขึ้นทุกด้าน และในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการติดตามผลของการใช้การเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นในระยะยาว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1.1 สามารถนำการเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มอื่น เช่น

เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา เด็กสมาธิสั้น (attention deficit hyperactivity disorder) เป็นต้น เนื่องจากเป็นการเล่นที่มีในแต่ละท้องถิ่นและเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กกลุ่มอื่นๆ แต่บุคลากรที่จะนำโปรแกรมนี้ไปใช้ควรได้รับการฝึกฝนและอบรมก่อนเพื่อความเข้าใจตรงกัน

2. ด้านการศึกษา

2.1 ควรนำการเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกในหัวข้อการพยาบาลจิตเวชเด็ก รายวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

2.2 ควรนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมผู้ปกครอง หรือครูศูนย์การศึกษาพิเศษให้สามารถนำการเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เนื่องจากเป็นการนำองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนที่หาได้ง่ายและสะดวก

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

ควรมีการพัฒนาคู่มือการเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้สำหรับผู้ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านเด็กออทิสติก เพื่อให้สามารถนำไปประเมินไปประยุกต์ใช้ได้กับการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกได้

References

1. Maenner MJ, Shaw KA, Bakian AV, Bilder DA, Durkin MS, Esler A, et al. Prevalence and characteristics of autism spectrum disorder among children aged 8 years - autism and developmental disabilities monitoring network, 11 sites, United States, 2018. MMWR Surveill

- Summ. 2021;70(11):1-16. doi: 10.15585/mmwr.ss7011a1.
2. Miller LJ. Creating a common terminology for play behavior to increase cross-disciplinary research. *Learn Behav.* 2017;45:330-34. doi: 10.3758/s13420-017-0286-x.
3. Khuansuwan I. Development of clinical practice guidelines (CPGs) for communication practice people with autism use PECS. *Nursing Journal CMU.* 2013;40(Suppl):120-9. (in Thai).
4. Siraputtiphan S. An application of local wisdom to support children with special needs by having participations from their parents and community in Kaengkrachan District, Phetchaburi. *Academic Journal of Phetchaburi Rajabhat University.* 2020; 10(1):140-50. (in Thai).
5. Pasunkhato S, Simmatan P, Rujimora J, Senajak J. Practices of communication skills in daily life for autistic children through communicative billboards. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal; RMU. J.* 2009;3(1):51-8. (in Thai).
6. Henning B, Cordier R, Wilkes-Gillan S, Falkmer T. A pilot play-based intervention to improve the social play interactions of children with autism spectrum disorder and their typically developing playmates. *Aust Occup Ther J.* 2016;63(4):223-32. doi: 10.1111/1440-1630.12285.
7. Ninlapan P, khantreejitranon A. Social skill development through cooking activities for students with autism: A case study of Wat Chantanaram School, Chanthaburi Province. *Kasetsart Educational Review.* 2015;3(2):134-43. (in Thai).
8. Thonghem A, Piemkum P. Parental engagement in promoting the development of the Autistic children in child and adolescent mental health Rajanagarindra Institute. *Journal of Research and Development in Special Education.* 2017;6(2):21-36. (in Thai).
9. Sukboonpan S. The integrating of local wisdom to support the development of children with disabilities by parental involvement at Sansai District in Chiangmai Province. *Journal of Education Studies.* 2018;46(1):100-16. (in Thai).
10. Khansamrong T, Pongsaksri P. Lesson learned from developing life skills for the persons with autism on views of autism experts. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal.* 2017;17(2):63-72. (in Thai).
11. Kobayashi S. Knowledge Management of the Local Wisdom on Hyacinth Wicker work of Baan Tomdong Housewife Group, Tumbon Baan Tom, Muang District, Phayao Province. *Area Based Development Research Journal.* 2012;4(4):21-35. (in Thai).
12. Horadal A. Local wisdom and young children development. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.).* 2019;25(2):1-11. (in Thai).